

Predikan

Nyårsbönen 2011

Psalmer: 195, 713, 129, 298.

Pär-Magnus Möller

Jesus gav dem denna liknelse: ”En man hade ett fikonträd i sin vingård, och han kom för att se om det fanns någon frukt på det men hittade ingen. »Då sade han till sin trädgårdsmästare: ’I tre år har jag kommit och letat efter frukt på det här trädet utan att hitta någon. Hugg bort det! Varför skall det ta upp mark till ingen nytta?’ »Han svarade: ’Herre, låt det stå kvar ett år till, så skall jag gräva runt det och gödsla. »Kanske bär det frukt nästa år. Om inte, kan du hugga bort det.’”

Luk 13:6-9

Vi tycker ofta det är viktigt att mäta – att mäta längd, höjd och bredd, att mäta tid. Kanske beror det på att mätandet är ett av få sätt för oss människor att ha kontroll över våra liv, att förstå det som finns runtomkring oss – så gott det nu går.

Vad vi ibland glömmer är att vad vi mäter saker och ting utifrån spelar stor roll för hur vi uppfattar dem och vilket typ av vikt vi lägger vid dem. Tiden är ju till exempel ett evigt flöde – men ett evigt flöde kan vi inte greppa – därför delar vi in dygnet i natt och dag, timmar och minuter. Året delar vi på samma sätt i olika årstider och månader – och allt som händer under dessa timmar placeras vi kronologiskt in i det som vi kallar historien. Vår tideräkning har t ex sin utgångspunkt i Jesu födelse – det betyder något för vårt sätt att se på tiden. Mayaindianernas kalender går ju ut nästa år – det betyder för en del filmskapare och Mayaanhängare att allting kommer att ta slut nästa år. Vad du mäter tiden utifrån spelar alltså roll för hur du förhåller dig till den och tar emot den.

1

Det är bra för oss människor att tänka livet i tid. Det betyder att vi faktiskt kan få lämna saker bakom oss och att vi kan förvänta förändring i framtiden. Nu lämnar vi år 2011 för att möta 2012 – det är gott att saker i den här tiden har en början och ett slut.

Det är ett händelserikt och turbulent år som vi nu lämnar.

När vi gick in i 2011 hade precis den arabiska våren börjat (18 dec 2010) – den spred sig som en löpeld och skakade om fler diktatoriska stater. Den är inte slut än. Det missnöje som länge grott bland människorna fick plötsligt kraft och form – och vi upptäckte att den frihet vi tar för given är samma längtan man också bär i de arabiska länderna – de är inte så olika oss infödda svenskar som vi ibland tror.

I mars skakades världen av ännu en katastrofal Tsunami över Japan. Vi minns bilderna från TV då vattenmassorna skövlade land och stad. I vägen stod några kärnkraftverk. De kollapsade av vågornas tryck och en härdsmläta startade som

det tar många år att reda upp. Fukushima blev ett namn som plötsligt blev känt av alla.

Mer har hänt; Usama bin Laden hittades och arkebuserades, kungen har haft ett svårt år, Saab har kämpat, dött och uppstått och dött igen, fastighetsmarknaden har varit tuff, Stefan Liv dog tillsammans med lagkamrater i en flygkrasch i Ryssland, Kim Jong-Il dog och ersattes av sin son Kim Jong-un, två svenska journalister har dömts i Etiopien utifrån helt absurda anklagelser – listan kan göras lång... och än finns det några timmar kvar.

En sak som kanske mer än annat berört oss här i Norden och som för evigt kommer att stå inskrivet i den mörka historien är det som hände den 22 juli i Oslo och på den lilla ön Utøya i Norge. 69 människor miste livet pga. en ensam människas vansinne. Det var ofattbart – och ändå fattbart. Vi vet ju vad som är i människan; alltifrån den allra vackraste självutgivande kärleken som är en doft av himmelen – till det onåbara mörker som vi utan omskrivning kan kalla helvetet. Allt ryms inom mänskligheten – och spannet är stort inom var och en av oss.

Till allt detta som hänt finns alla de personliga händelserna inom familj och vänkrets; de som kommit till, de som gått bort – de som fått ändrade livsvillkor – glädje, sorg, vardag. Allt detta som nämnts och allt det om inte nämnts har varit Herrens år 2011.

Blir det ett Herrens år 2012? Vi tar det ofta för givet – som om det är något naturligt och självklart. Frågan är kanske konstig, men jag ställer den utifrån min inledande tanke om att det är viktigt att veta när man mäter tiden vad man mäter den utifrån. Vi kristna mäter ju tiden utifrån Jesu födelse, oavsett när den exakt ägde rum. Vår mätsticka är alltså graderad efter hur länge Guds rike varit synligt och verksamt här på jorden. Och vi mäter tiden utifrån Guds löfte om att tiden en dag kommer att ha sitt slut – den dag Jesus kommer åter på himmelens skyar.

Dagens text ger en anvisning om hur den vi kristna bör se på vår tid på jorden. Vi möter i liknelsen en man som hade ett fikonträd i sin vingård. Han ägde vingården för att den skulle bära frukt – och samma sak var det med fikonträdet. Det gav visserligen skugga och var skön att sitta under – men om trädet inte gav frukt så tog det bara upp dyrbar mark som man kunde odla vin på istället. Nu hade trädet inte gett frukt på många år, så nu bestämde mannen att trädet skulle bort. Han gav instruktioner till sin trädgårdsmästare – men trädgårdsmästaren börjar vädja för trädet. Han ville att det skulle stå ett år till, så att trädet hade chans att visa vad det gick för – ett år till, ville trädgårdsmästaren arbeta med trädet - sedan var tiden ute.

I ett kristet perspektiv är målet med livet evigheten hos Gud. Det är först i evigheten, när vi gått ur tidens begränsningar, som livet blir helt, sant och fyllt av frid. Tiden dessförinnan kan vara ganska tuff för många kristna - som för okristna.

Det sekulära samhällets mål med livet är timmarna på jorden, inget mer. Det är därför det pågår en sådan fanatisk kamp i världen om att utnyttja alla tillgångar och skapa så mycket rikedom och förmögenhet som var och en kan – det är ju detta livet som räknas – den som har flest pryglar när han dör vinner. Det kristna perspektivet skapar en annan slags människa, en som inte behöver bli bitter för att allt inte ges en, man har ju evigheten på sig att få allt. Hur man ser på tiden gör alltså skillnad för hur man lever.

Samtidigt är ju detta livet viktigt för den kristne – livet och tiden är en Guds gåva – och inte minst: det är en nådetid – en tid då du får öva dig att lära känna Gud eller strunta i honom. Liknelsen som Jesus ger oss i dag är tydligt med att livet vi har fått är en nådetid – och kanske riktas Jesus liknelse särskilt till dig som tänker att det där med Gud får vänta tills senare, Gud har jag inte tid med nu. Kom ihåg att det är ju ingenting som säger att det kommer något senare – och det är nu som Gud söker dig, inte senare. Det är ju just nu du behöver honom.

När Jesus talar om det liv han kallar oss till, talar han ofta om att livet tillsammans med honom är annorlunda på det sättet att du plötsligt får bära frukt i ditt liv. Det är en stark bild. Ett träd som inte bär frukt är kanske vackert att se på, men sterilt. Det förmår inte bära frö och det kan inte mätta någon. Jesus vill att våra liv skall bära frukt - att det skall finnas liv i livet, så att säga. När Jesus talar om frukten är det ytterligare en sak som han vill att vi skall förstå: Trädet kan inte klämma fram sin frukt, det går inte – frukten kommer liksom av sig självt när trädet är friskt och när det får den näring det behöver. Ett dåligt träd kan inte bära bra frukt, säger Jesus – likaså kan ett gott träd, i betydelsen friskt träd, inte bära dålig frukt. Poängen med liknelsen är att trädgårdsmästaren vill göra dig frisk och ännu ett år ge dig den näring du behöver så att du förmår bära frukt i ditt liv.

Vi bör kunna förstå kopplingen mellan friskhet och frukt eftersom vi ju lever i en kroppsfixerad värld där vi lärt oss kämpa oss till förvandling – kämpa oss till det sunda livet - bort från våra slappa gamla liv till fräscha ljusa designade liv. Vägen till det nya friska livet är att göra om oss, stajla om oss, klä om oss – så att vi ”Blir oss själva” som det heter. Vi lever i en tid som liksom förtvivlat söker efter livets rötter, som söker efter helande och sant liv i dess egentliga betydelse. Vi försöker kämpa oss till mening och mål och växt och tillfredsställelse – kämpa oss till att bli den jag nog egentligen är. Men saken är

den att man inte blir sig själv genom att välja kläder eller smink eller skapa en vältränad kropp! Du blir inte dig själv, du blir inte fullkomlig, förrän du först fått reparerat den allra innersta relationen i ditt liv, det allra innersta i din själ. Det är just det som Jesus vill göra under det nådeår han ger – det är det han vill med ditt 2012 – han vill göra relationen mellan dig och Gud hel igen - ett år till, vädjar han, för din skull. Ett år till så kanske...

Församlingen är Guds växthus och vi är plantor som får omvårdnad av Herren. Han ger oss mat för vår själ, gemenskap för vår tröst, hopp genom sitt ord – förlåtelse för vårt helandes skull – och han berör oss med sin kärlek bortom orden. Alla som vill växa i sin tro är välkomna in i växthuset för att tillsammans med oss andra plantor ta emot det liv som ger liv – och som gör att våra liv kan bära frukt, frukt som består. Välkommen in i Guds växthus...

Ta emot 2012 som ett nådeår – ett år som Jesus vädjat fram för dig. Det ger ett annat perspektiv på livet och tiden. Ta emot det kommande året som ett nådeår, då blir 2012 en gåva – den allra dyrbaraste gåvan.

Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande – såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet. Amen.

Psalm 129 Kollekt
Flöjt
Bön

Förbön

Nyårsafton 2011

Herre vår Gud,
vi tackar dig för året som gått till ända, för alla erfarenheter, både lätta och svåra. Lär oss att så bära med oss våra erfarenheter så att de blir till växt i våra liv. Vi ber om förlåtelse för allt det som blev fel, alla våra synder, vi ber att du upprättar oss, för Jesu Kristi skull.

Vi ber dig nu för året som kommer,
Vi ber för en värld fylld av konflikter och oro. Särskilt ber vi för länderna som berörs av den arabiska våren – led och styr.

Lär folkens ledare respekt för individen och den fria tanken så att politiskt förtryck och tortyr utplånas. Vi ber särskilt för Nordkorea och dess nye ledare. Vi ber om din vishets Ande över världen så att kloka beslut kan fattas för människornas bästa.

Vi ber för den orättvisa fördelningen av världens resurser, gör våra hjärtan så kärleksfulla att vi vågar dela med oss av vårt överflöd. Herre förbarma dig över alla som lider av svältkatastrofen på Afrikas horn.

5

Herre hör vår bön.....och låt vårt rop komma inför dig!

Vi ber för kyrkan i hela världen. Fyll henne med Ande och kraft så att hon kan förkunna dina väldiga verk så att folk kan tro och bli räddade.

Vi ber för din splittrade kyrka i världen, för henne samman så att hon blir ett hjärta och en själ.

Vi ber att kyrkan skall få vara det världens salt hon är kallad att vara. Ge hennes en profetisk röst. Ge henne mod och tro och kärlek till dig och alla människor så att hon utför sitt uppdrag, dig till ära och människor till salighet.

Herre hör vår bön.....och låt vårt rop komma inför dig!

Vi ber för Sveriges land och särskilt för Värnamo kommun.

Vi ber om tillräckliga resurser för kommunen och företagen.

Vi ber för våra politiker, om vishet och kärlek.

Vi ber för företagsledningarna: om långsiktighet och stabilitet.

Vi ber för alla arbetstagare som mist sina arbeten eller lever under varsel: Vi ber om framtidstro och inspiration till att gå nya vägar.

Vi ber för våra skolor och vårdinrättningar.

Vi ber för alla som arbetar för kommunens bästa.
Välsigna vår kommun så att den blir en trygg plats att bo och arbeta på.

Herre hör vår bön.....och låt vårt rop komma inför dig!

Vi tackar dig för vår församling här i Värnamo, för alla våra gudstjänstfirande gemenskaper – för alla våra bröder och systrar.

Vi ber om väckelse och tro.

Vi ber om välsignelse över församlingens liv och arbete. Led oss, hjälp oss, förlåt oss och styrk oss.

Vi ber för alla de andra församlingarna här i kommunen – vi ber för vårt ekumeniska arbete. Hjälp oss som Kristi kropp på orten att allt djupare ta ditt ord på allvar så att vi kan bli förvandlade och förenade på det sätt du vill. Sänd en väckelse över vår stad så att folk förstår vikten av att lära känna dig, och vi alla kan bli räddade.

Vi ber för vår vänförsamling i Madona i Lettland, att du välsignar deras arbete och ger dem de resurser de behöver för att rätt vittna om din kärlek. Vi ber för vårt arbete i Albanien, välsigna den församling vi stöder och välsigna det hjälparbete som planeras.

6

Vi ber för församlingens gemenskap – fyll oss alla med kraft och kärlek och låt vårt arbete bära frukt här i tiden, och i evigheten.

Allt detta ber vi i det mäktigaste av alla namn, i Jesu namn. Amen

VF
Psalm 297
Välsignelsen
Postludium